

30 november 2014
Zoetermeer

Gezang 1 ('Enige Gezangen')

⁵ "Gedenkt en viert, met vee en magen,
Den Sabbath, na zesdaagse vlijt:
God schiep 't heelal in zoveel dagen,
En heeft den Sabbath Zich gewijd."

⁹ Och, of wij Uw geboon volbrachten!
Gena, o hoogste Majesteit!
Gun door 't geloof in Christus krachten;
Om die te doen uit dankbaarheid.

Exodus 20

- ¹ Toen sprak God al deze woorden:
- ² Ik ben de HERE, uw God,
die u uit het land Egypte,
uit het diensthuis, geleid heb.

= het volk Israël

Exodus 20

(...)

⁸ Gedenk de sabbatdag,
dat gij die heiligt;

⁹ zes dagen zult gij arbeiden
en al uw werk doen;

lett. dienstwerk

זְכוֹר   אֶת-יוֹם   הַשַּׁבָּת   לְקַדְּשׁוֹ
to-to^mhallow-of-him   the-sabbath   day-of   »   to-remember
dat-gij-heiligt-die   de-sabbat-   -dag   -   gedenk

שֵׁשֶׁת יָמִים תַּעֲבֹד   וְעָשִׂיתָ   כָּל-מְלַאכְתֶּךָ :
work-of-you   all-of   and-you-do   you-shall-serve   days   six-of
uw-werk   al   en-doen   gij-zult-arbeiden   dagen   zes

Exodus 20

¹⁰ maar de zevende dag
is de sabbat van de HERE, uw God;
dan zult gij geen werk doen,
gij noch uw zoon, noch uw dochter,
noch uw dienstknecht, noch uw dienstmaagd,
noch uw vee,
noch de vreemdeling die in uw steden woont.

NIET: de eerste dag der week

אֱלֹהֵיךָ	לַיהוָה	שַׁבָּת	הַשְּׁבִיעִי	וַיּוֹם
Elohim-of-you	to-Yahweh	sabbath	the-seventh	and-day-of
uw-God	van-de-HERE	is-de-sabbat	de-zevende	maar-dag

Exodus 20

¹⁰ maar de zevende dag
is de sabbat van de HERE, uw God;
dan zult gij geen werk doen,
gij noch uw zoon, noch uw dochter,
noch uw dienstknecht, noch uw dienstmaagd,
noch uw vee,
noch de vreemdeling die in uw steden woont.

= doen voor geld

לֹא	-	תַּעֲשֶׂה	כָּל	-	מִלְאָכָה
not		you-shall-do	any-of		work
dan-geen		- gij-zult-doen			werk

Exodus 20

¹⁰ maar de zevende dag
is de sabbat van de HERE, uw God;
dan zult gij geen werk doen,
gij noch uw zoon, noch uw dochter,
noch uw dienstknecht, noch uw dienstmaagd,
noch uw vee,
noch de vreemdeling die in uw steden woont.

> persoonlijk, familiair, maatschappelijk

וּבְהֵמָתְךָ

and·beast-of-you

noch-uw-vee

וְאִמָּתְךָ

and·maid-servant-of-you

noch-uw-dienstmaagd

עַבְדְּךָ

servant-of-you

noch-uw-dienstknecht

Exodus 20

¹⁰ maar de zevende dag
is de sabbat van de HERE, uw God;
dan zult gij geen werk doen,
gij noch uw zoon, noch uw dochter,
noch uw dienstknecht, noch uw dienstmaagd,
noch uw vee,
noch de vreemdeling die in uw steden woont.

> nationale wetgeving

בְּשַׁעְרֵי־ךָ	אֲשֶׁר	וְגֵרֶךָ
in-gates-of-you	who	and-sojourner-of-you
woont-in-uw-steden	die	noch-de-vreemdeling

Exodus 20

¹¹ Want in zes dagen heeft de HERE de hemel en de aarde gemaakt, de zee en al wat daarin is, en Hij rustte op de zevende dag; daarom zegende de HERE de sabbatdag en heiligde die.

lett. gedaan > de schepping verhaald

כִּי שֵׁשֶׁת-יָמִים עָשָׂה יְהוָה

Yahweh he-made^{do} days six-of that
de-HERE heeft-gemaakt dagen in-zes want

אֶת-הַשָּׁמַיִם וְאֶת-הָאָרֶץ הַיָּם וְאֶת-כָּל-אֲשֶׁר-בָּם

in-them which all-of and» the-sea the-earth and» the-heavens »
daarin wat-is al en de-zee de-aarde en de-hemel -

Exodus 20

¹¹ Want in zes dagen heeft de HERE de hemel en de aarde gemaakt, de zee en al wat daarin is, en Hij rustte op de zevende dag; daarom zegende de HERE de sabbatdag en heiligde die.

lett. stoppen, staken

הַשְּׁבִיעִי	בַּיּוֹם	וַיָּנַח
the-seventh	in ^{the} -day	and-he-is-stopping
de-zevende	op-dag	en-Hij-rustte

Exodus 20

11 Want in zes dagen heeft de HERE de hemel en de aarde gemaakt, de zee en al wat daarin is, en Hij rustte op de zevende dag; daarom zegende de HERE de sabbatdag en heiligde die.

עַל-כֵּן בֵּרַךְ יְהוָה אֶת-יוֹם הַשַּׁבָּת
the·sabbath day-of » Yahweh he-^mblessed on-so
de-sabbat- -dag - de-HERE zegende -om-daar-

וַיְקַדְּשֵׁהוּ
and·he-is-^mhallowing·him
en-heiligde-die

12 De HERE zeide tot Mozes:

וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל-מֹשֶׁה לֵאמֹר :
to-to-say-of Moses to Yahweh and-he-is-saying
: Mozes tot de-HERE zeide

Exodus 31

¹³ Gij dan, spreek **TOT DE ISRAELIETEN:**
maar mijn sabbatten moet gij onderhouden,
want dat is een teken tussen Mij en u,
van geslacht tot geslacht,
zodat gij weet, dat Ik de HERE ben,
die u heilig.

וְאַתָּה	דַּבֵּר	אֶל-	בְּנֵי	יִשְׂרָאֵל	לֵאמֹר
and-you	^m speak-you !	to	sons-of	Israel	to-to-say-of
dan-gij	spreek	tot	de	Israëlieten	:

Exodus 31

¹³ Gij dan, spreek tot de Israëlieten:
maar mijn sabbatten moet gij onderhouden,
want dat is een teken tussen Mij en u,
van geslacht tot geslacht,
zodat gij weet, dat Ik de HERE ben,
die u heilig.

lett. zult gij

תִּשְׁמְרוּ	אֶת־שַׁבָּתֹתַי	אַךְ
you ^(pl) -shall-keep	sabbaths-of-me	» yea
gij-moet-onderhouden	mijn-sabbatten	- maar

Exodus 31

¹³ Gij dan, spreek tot de Israëlieten:
maar mijn sabbatten moet gij onderhouden,
want dat is een teken tussen Mij en u,
van geslacht tot geslacht,
zodat gij weet, dat Ik de HERE ben,
die u heilig.

= de Israëlieten

וּבֵינֵיכֶם	בֵּינֵי	הוּא	אוֹת	כִּי
and-between-you ^(p)	between-me	he	sign	that
en-u	tussen-Mij	dat-is	een-teken	want

Exodus 31

¹³ Gij dan, spreek tot de Israëlieten:
maar mijn sabbatten moet gij onderhouden,
want dat is een teken tussen Mij en u,
van geslacht tot geslacht,
zodat gij weet, dat Ik de HERE ben,
die u heilig.

lett. voor-jullie-geslachten

לְדֹרֹתֵיכֶם

for-generations-of-you^(P)

van-geslacht-tot-geslacht

Exodus 31

¹³ Gij dan, spreek tot de Israëlieten:
maar mijn sabbatten moet gij onderhouden,
want dat is een teken tussen Mij en u,
van geslacht tot geslacht,
zodat gij weet, dat Ik de HERE ben,
die u heilig.

= apart stel

:	מִקְדָּשְׁכֶם	יְהוָה	אֲנִי	כִּי	לְדַעַת
	one- ^m hallowing-of-you ^(p)	Yahweh	I	that	to-to-know-of
	die-heilig-u	de-HERE	Ik-ben	dat	zodat-gij-weet

(...)

¹⁶ **DE ISRAELIETEN**

zullen de sabbat onderhouden,
door de sabbat te vieren,
zij en hun nageslacht,
als een altoosdurend verbond.

וְשָׁמְרוּ	בְּנֵי	-	יִשְׂרָאֵל	-	אֶת	-	הַשַּׁבָּת
and·they-keep	sons-of	»	Israel	-	the-sabbath		
zullen-onderhouden	de	-	Israëlieten		de-sabbat		

Exodus 31

(...)

¹⁶ De Israëlieten
zullen de sabbat onderhouden,
door de sabbat te vieren,
zij en hun nageslacht,
als een altoosdurend verbond.

lett. voor-hun-geslachten

לַעֲשׂוֹת   אֶת-הַשַּׁבָּת

the·sabbath   » to·to-make^{do}-of
de-sabbat   - door-te-vieren

עוֹלָם

eon

altoosdurend

בְּרִית

covenant-of

als-een-verbond

לְדֹרֹתָם

for-generations-of-them

zij-en-hun-nageslacht

Exodus 31

(...)

¹⁶ De Israëlieten
zullen de sabbat onderhouden,
door de sabbat te vieren,
zij en hun nageslacht,
als een altoosdurend verbond.

CV: aeonisch verbond

לַעֲשׂוֹת   אֶת-הַשַּׁבָּת

the·sabbath   » to·to-make^{do}-of
de-sabbat   - door-te-vieren

עוֹלָם

eon

altoosdurend

בְּרִית

covenant-of

als-een-verbond

לְדֹרֹתָם

for-generations-of-them

zij-en-hun-nageslacht

Exodus 31

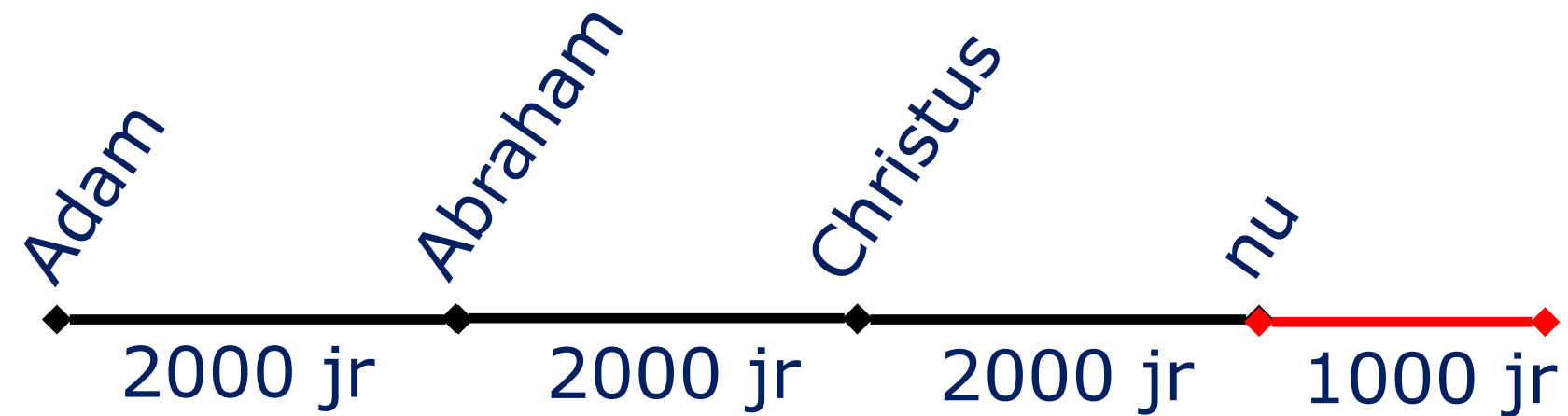
¹⁷ Tussen Mij en de Israëlieten
is deze een teken voor altoos,
want in zes dagen ...

Hebr. l'olaam = voor aeon/ eeuw

יִשְׂרָאֵל	בְּנֵי	וּבֵין	בֵּינִי
Israel	sons-of	and-between	between-me
Israëlieten	de	en	tussen-Mij
	לְעֹלָם	הוּא	אוֹת
	foreon	he	sign
	voor-altoos	deze-is	een-teken

In het Millennium* (= een Israëlietisch Koninkrijk!) zal de sabbat gevierd worden.
Jes.66:23; Ezech.45:17; 46:3,4

= voor de Heer, de zevende dag; 2Petr.3:8

Romeinen 14

⁴ Wie zijt gij,
dat gij eens anders knecht oordeelt?

Of hij staat of valt,
gaat zijn eigen heer aan.
Maar hij zal staande blijven,
want de Here is bij machte
hem vast te doen staan.

CY	TIC	ΕΙ	Ο	ΚΡΙΝΩΝ	ΑΛΛΟΤΡΙΟΝ	ΟΙΚΕΤΗΝ
jij	wie?	jij-bent	degene	loordelende	andermans	huisslaaf
gij	wie	zijt	dat	gij oordeelt	eens anders	knecht

Romeinen 14

4 Wie zijt gij,
dat gij eens anders knecht oordeelt?
Of hij staat of valt,
gaat zijn eigen heer aan.
Maar hij zal staande blijven,
want de Here is bij machte
hem vast te doen staan.

ΤΩ	ΙΔΙΩ	ΚΥΡΙΩ	ΣΤΗΚΕΙ	Η	ΠΙΠΤΕΙ
<i>voor-de</i>	<i>eigen</i>	<i>heer</i>	<i>hij-staat-vast</i>	<i>of</i>	<i>hij-valt</i>
gaat aan	zijn eigen	heer	of hij staat	of	valt

Romeinen 14

4 Wie zijt gij,
dat gij eens anders knecht oordeelt?
Of hij staat of valt,
gaat zijn eigen heer aan.
Maar hij zal staande blijven,
want de Here is bij machte
hem vast te doen staan.

CTAΘHCETAI

hij-zal-staan

hij zal staande blijven

ΔΕ

echter

maar

ΔΥΝΑΤΕΙ

is-bij-machte

is bij machte

ΓΑΡ

want

want

Ο

de Heer

de Here

ΚΥΡΙΟC

Heer

Here

CTHCΔI

te-doen-staan

vast te doen staan

ΔΥΤΟΝ

hem

hem

Romeinen 14

⁵ Deze immers stelt de ene dag
boven de andere,
gene stelt ze alle gelijk.
Ieder zij voor zijn eigen besef
ten volle overtuigd.

lett. oordeelt dag naast dag

OC	MEN	[ΓΑΡ	] ΚΡΙΝΕΙ	ΗΜΕΡΑΝ	ΠΑΡ	ΗΜΕΡΑΝ
die	inderdaad	want	oordeelt	dag	naast	dag
deze -		[immers]	stelt	de ene dag	boven	de andere

Romeinen 14

⁵ Deze immers stelt de ene dag
boven de andere,
gene stelt ze alle gelijk.

Ieder zij voor zijn eigen besef
ten volle overtuigd.

lett. oordeelt elke dag

OC	ΔΕ	ΚΡΙΝΕΙ	ΠΑΣΑΝ	ΗΜΕΡΑΝ
die	echter	oordeelt	elke	dag
gene	-	stelt gelijk	ze alle	-

Romeinen 14

⁵ Deze immers stelt de ene dag
boven de andere,
gene stelt ze alle gelijk.
Ieder zij voor zijn eigen besef
ten volle overtuigd.

ΕΚΑΣΤΟΣ ΕΝ ΤΩ ΙΔΙΩ ΝΟΙ ΠΛΗΡΟΦΟΡΕΙΘΩ
ieder in het eigen denken |laat-hem-ten-volle-verzekerd-zijn~ !
ieder voor zijn eigen besef zij ten volle overtuigd

Romeinen 14

⁶ Wie aan een bepaalde dag hecht,
doet het om de Here,
en wie eet, doet het om de Here,
want hij dankt God;
en wie niet eet, laat het na om de Here
en ook hij dankt God.

lett. de dag

Ο	ΦΡΟΝΩΝ	ΤΗΝ	ΗΜΕΡΑΝ
degene	gezind-zijnde	de	dag
wie	hecht aan	een bepaalde	dag

ΚΥΡΙΩ	ΦΡΟΝΕΙ
voor-Heer	hij-is-gezind
om de Here	doet het

Romeinen 14

⁶ Wie aan een bepaalde dag hecht,
doet het om de Here,
en wie eet, doet het om de Here,
want hij dankt *God;
en wie niet eet, laat het na om de Here
en ook hij dankt God.

ΚΑΙ Ο ΕΧΘΙΩΝ ΚΥΡΙΩ ΕΧΘΙΕΙ
en degene |etende voor-Heer |hij-eet
en wie eet om de Here doet het

ΕΥΧΑΡΙΣΤΕΙ ΓΑΡ ΤΩ ΘΕΩ
|hij-dankt want de God
hij dankt want - God

Romeinen 14

6 Wie aan een bepaalde dag hecht,
doet het om de Here,
en wie eet, doet het om de Here,
want hij dankt God;
en wie niet eet, laat het na om de Here
en ook hij dankt *God.

ΚΑΙ Ο ΜΗ ΕCΘΙΩΝ ΚΥΡΙΩ ΟΥΚ ΕCΘΙΕΙ
en degene toch-niet |etende voor-Heer niet |eet
en wie niet eet om de Here - laat het na

ΚΑΙ ΕΥΧΑΡΙCΤΕΙ ΤΩ ΘΕΩ
ook |hij-dankt de God
en ook hij dankt - God

¹⁶ Laat dan niemand u blijven oordelen inzake eten en drinken of op het stuk van een feestdag, nieuwe maan of sabbat,

want **vrij** en "niet onder de wet"

MH	OYN TIC	YMAC	KPINETΩ	
toch-niet	dan	iemand	jullie	laat-hem-oordelen !
n-	dan	-iemand	u	laat blijven oordelen

Kolosse 2

¹⁶ Laat dan niemand u blijven oordelen **inzake**
eten en drinken

of op het stuk van een feestdag,
nieuwe maan of sabbat,

> al of niet *kosher*

EN BPΩCEI KAI EN ΠOCCEI
in spijziging en in drinken
inzake eten en - drinken

H EN MEPEI EOPTHC
of in deel van-feest
of op het stuk van een feestdag

Kolosse 2

¹⁶ Laat dan niemand u blijven oordelen inzake
eten en drinken
of op het stuk van een feestdag,
nieuwe maan of sabbat,

> hoogtijden (Lev.23)

EN BPΩCEI KAI EN ΠOCCEI
in spijziging en in drinken
inzake eten en - drinken

H EN MEPEI EOPTHC
of in deel van-feest
of op het stuk van een feestdag

Kolosse 2

¹⁶ Laat dan niemand u blijven oordelen inzake eten en drinken of op het stuk van een feestdag, nieuwe maan **OF SABBAT**,

H ΝΕΟΜΗΝΙΑΣ	H ΣΑΒΒΑΤΩΝ
of van-nieuwe-maan	of van-sabbatten
- nieuwe maan	of sabbat

Kolosse 2

¹⁷ dingen, die slechts een schaduw zijn van hetgeen komen moest, terwijl de werkelijkheid van Christus is.

lett. die een schaduw zijn

Α	ΕΧΤΙΝ	ΣΚΙΑ	ΤΩΝ	ΜΕΛΛΟΝΤΩΝ
welke	is	schaduw	van-de	op-het-punt-staande-dingen
dingen die slechts zijn een schaduw van hetgeen komen moest				

Kolosse 2

¹⁷ dingen, die slechts een schaduw zijn van hetgeen komen moest, terwijl de werkelijkheid van Christus is.

lett. het lichaam van de Christus

ΤΟ	ΔΕ	ΚΩΜΑ	ΤΟΥ	ΧΡΙΣΤΟΥ
het	echter	lichaam	van-de	Christus
de	terwijl is	werkelijkheid	van	Christus

samenvattend...

1. Van Adam tot Mozes (2500 jaar) lezen we nergens dat de sabbat werd gevierd;
2. de sabbat als zevende dag, is een teken tussen God en Israël;
3. nergens lezen we dat de sabbat vervangen werd door de zondag;
4. nergens lezen we dat "de leermeester der natiën" aanwijzingen geeft om de sabbat of andere dagen te vieren;
5. Paulus onderwijst dat gelovigen "niet onder de wet" staan en VRIJ zijn t.o.v. het vieren van dagen.